

משרד המשפטים
MINISTRY OF JUSTICE | وزارة العدل

רשות הפטנטים
ISRAEL PATENT OFFICE
سلطة براءات الاختراع

רשות החדשנות
Israel Innovation
Authority

מדריך ליזמת המתחילה. הגנה על קניין רוחני

זכות שבעל האמצאה מבקש לרשום במטרה למנוע מאחרים להשתמש בה, לייצר אותה, למכור אותה או לייבא אותה. מסמך הפטנט מתאר את האמצאה והוא מסתיים בחלק שנקרא "תביעות" (Claims). כל תביעה היא משפט קצר המגדיר את היקף ההגנה המבוקש.

פטנט

סימן מסחר משמש כאמצעי לקישור בין מוצר או שירות לבין המקור שלו באופן המונע הטעיה ומאפשר לצרכן לדעת שמוצר מסוים מיוצר על ידי יצרן ספציפי (או ששירות מסוים מסופק על ידי ספק ספציפי). סימן מסחר יכול להיות מורכב מדמות, ציור או תמונה, ממילה אחת או יותר, מצירוף של אותיות או מספרים, ואלה יכולים להירשם עם או בלי עיצוב.

סימני מסחר

כל מוצר בעל אלמנט עיצובי חזותי כגון קווי מתאה, צבע, טקסטורה או חומר במוצר כלשהו, ניתן לרשום כעיצוב. ההגנה על עיצוב רשום מתייחסת למאפיינים החזותיים של המוצר בלבד. העיצוב אינו מגן על הפונקציה שהמוצר ממלא או על הרעיון/שיטה העומדים מאחוריו. אלא, רק על הנראות הספציפית והייחודית שלו כפי שניתן להתרשם ממנו בתיאור החזותי המופיע בתעודת הרישום.

עיצובים

סוד מסחרי מוגדר בחוק כמידע עסקי, מכל סוג, שאינו נחלת הרבים ושאינו ניתן לגילוי בנקל על ידי אחרים. סודיותו של מידע זה מקנה לבעליו יתרון עסקי על פני מתחריו, ובלבד שהוא נוקט אמצעים סבירים לשמור על סודיותו.

סודות מסחריים

זכות יוצרים היא זכות קניין רוחני שנועדה להגן על יצירות מקוריות. החוק מגדיר מהן היצירות המוגנות, מהן הפעולות שבעל הזכות יכול למנוע מאחרים לבצע, משך תקופת ההגנה וההסדרים לעניין הבעלות ביצירות.

זכויות יוצרים

מטרת המדריך אינה להחליף סיוע של איש מקצוע, אלא לספק לכם מידע בסיסי על הזכויות השונות, יתרונותיהן וחסרונותיהן, כדי שתוכלו לקבל החלטות מושכלות ביחס להגנה על נכסי הקניין הרוחני של החברה ולהימנע מטעויות שעלולות להביא לאובדן זכויות או להוצאה כספית גבוהה. מדריך זה הוא כללי. למידע נוסף על רישום קניין רוחני, [צרו קשר עם רשות הפטנטים](#) שתשמח לסייע לכם.

*המדריך נכתב בלשון זכר, אך מיועד לנשים ולגברים כאחד

קניין רוחני

הקניין הרוחני של חברה טכנולוגית הוא אחד הנכסים החשובים שלה. קניין רוחני הוא שם כולל לזכויות בנכסים לא מוחשיים המוגנות על פי דין - פטנט, סימני מסחר, עיצובים, סודות מסחריים וזכויות יוצרים.

תוכן עניינים

1

פטנטים

1. מהו פטנט?
2. למה כדאי לרשום פטנט?
3. התנאים לקבלת לפטנט
4. הגשת הבקשה ובחינתה
5. מה המסלול הכדאי לכם?

2

סימני מסחר

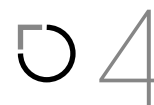
1. מהו סימן מסחרי?
2. למה כדאי לרשום סימן מסחרי?
3. כיצד לבחור סימן מסחר למוצר או לשירות שלי?
4. כיצד מגישים את הבקשה בישראל?
5. רישום סימני מסחר בעולם

3

עיצובים

1. מהו עיצוב?
2. למה כדאי לרשום עיצוב?
3. מועד הגשת הבקשה לרישום העיצוב
4. מי יכול להגיש בקשה לרישום עיצוב?
5. איך מגישים בקשה בישראל?
6. הגנה על עיצובים מחוץ לישראל

4

סודות מסחריים

1. מהו סוד מסחרי?
2. איך מזהים סודות מסחריים?
3. איך שומרים על סודות מסחריים?
4. הגנה משפטית על סודות מסחריים
5. על מה כדאי להגן באמצעות פטנט ועל מה כדאי להגן באמצעות סוד מסחרי?

5

זכויות יוצרים

1. מהי יצירה מוגנת?
2. מהי יצירה לא מוגנת?
3. היקף ההגנה
4. שימושים מותרים
5. תוכנות מחשבים - זכות יוצרים או פטנט?
6. זכויות יוצרים ואימון בינה מלאכותית

תודות:

רשות החדשנות - צפריר נוימן, מור חסון סגיר

רשות הפטנטים - אופיר אלון, ד'קלין ברכה, רננה פרל חסדאי, שירלי כהן, חגית טייב,

ד"ר אריאל גוטמן, ענת לוי, אליס מחליס אברמוביץ, סימונה אהרונוביץ, ד"ר מיכאל ברט.

משרד המשפטים, ייעוץ וחקיקה - אילת פלדמן.

פטנטים

מהו פטנט?

פטנט הוא זכות שמעניקה המדינה לבעל אמצאה במטרה למנוע מאחרים להשתמש בה, לייצר אותה, למכור אותה או לייבא אותה. מסמך הפטנט מתאר את האמצאה והוא מסתיים בחלק שנקרא "תביעות" (Claims). כל תביעה היא משפט קצר המגדיר את היקף ההגנה המבוקש.

לדוגמה, תביעה לעיפרון עם מחק יכולה להיראות כך:

An apparatus, comprising
a pencil
an eraser attached to one end of the pencil

היקף ההגנה שהפטנט מספק נקבע על פי התביעות. מה שאינו נכלל בתביעות אינו מוגן, גם אם תואר במסמך הפטנט. אם התביעות לא ינוסחו בצורה שתגן על האמצאה בצורה טובה, לא די שהפטנט לא יספק את ההגנה הנדרשת, אחרים יוכלו להסתמך על התיאור שבפטנט ולהשתמש באמצאה מבלי לחשוש להפרתו.

זכות טריטוריאלית

זכות הפטנט מוגבלת רק למדינה שבה הוא ניתן, ולכן יש לרשום את הפטנט בכל המדינות בהן נדרשת הגנה על האמצאה.

זכות הפטנט

הזכות ניתנת למי שרשום בפנקס הפטנטים כבעל הפטנט, למשל: הממציא, חברה שהממציא העביר לה את זכויותיו או מעסיקו של הממציא. הזכות ניתנת רק לאחר שרשות הפטנטים בחנה את הבקשה ומצאה שהיא עומדת בתנאים לרישום הפטנט.

משך הפטנט

הזכות לפטנט ניתנת לפרק זמן של 20 שנה מתאריך הבקשה.

בעל הפטנט לא בהכרח יכול לנצל בעצמו את האמצאה, כי ייתכן שמישהו אחר מחזיק בפטנט שיכול למנוע ממנו לנצל את האמצאה בעצמו. למשל, בעל הפטנט על עיפרון עם מחק לא יכול למכור עפרונות עם מחק, אם למישהו אחר יש פטנט קודם על עיפרון.

חשוב להדגיש:

2. למה כדאי לרשום פטנט?

הסיבה המרכזית היא הגנה מפני תחרות: הפטנט מונע ממתחרים לעשות שימוש בטכנולוגיה של החברה ושומר על היתרון היחסי שלה. בכך, עולה ערך הטכנולוגיה ופוחת הסיכון בהשקעה עבור משקיעים פוטנציאליים.

הפטנט מונע ממתחרים לרשום פטנט על הטכנולוגיה

ביסוס מעמד החברה כחברה טכנולוגית

רווחים ללא משאבי ייצור ומכירה: בעזרת פטנט, תוכלו למכור רישיונות לטכנולוגיה לצד שלישי בעל משאבים וכך לייצר רווח.

הפחתת מוטיבציה של צדדים שלישיים לתבוע את החברה: תובעים פוטנציאליים יודעים שגם הם יכולים להיתבע בתביעה שכנגד.

רישום פטנט מגדיל את שווי החברה ואת האטרקטיביות שלה בפני משקיעים ולקוחות.

ומה הסיכונים?

1. חשיפת האמצאה: כל בקשה לפטנט (למעט בקשה ארעית) מתפרסמת לציבור אחרי 18 חודשים מיום הגשת הבקשה, אלא אם המבקש פעל כדי להזניח אותה (פעולה שמהותה הפסקת תהליך הבחינה). המשמעות היא שכל אחד יכול לקרוא את בקשת הפטנט ולדעת כיצד פועלת האמצאה.

2. עלויות: קבלת פטנט כרוכה בעלויות המשתנות בהתאם לגורמים שונים - הטריטוריה/המדינה בה מבוקש הפטנט, התחום הטכנולוגי ומורכבות האמצאה.

שאלות נפוצות

אילו אמצאות מבין האמצאות של החברה כדאי להגיש לרישום?

בראש ובראשונה כדאי להגן על האמצאה או האמצאות המרכזיות, המבדילות את החברה מהמתחרים ויוצרות עבודה את היתרון התחרותי. במידת האפשר מומלץ להגן גם על כיווני הפיתוח העתידיים של החברה. שימו לב, לפעמים כדאי להגן על האמצאה באמצעות סוד מסחרי. לקריאה נוספת על תהליך זה ניתן [לקרוא כאן](#).

את מי כדאי לערב בתהליך?

כדאי להיעזר בעורך פטנטים מורשה בעל השכלה בתחום הטכנולוגי שבו החברה עוסקת ובעל ניסיון בתחום עריכת פטנטים (ניתן להיעזר [בפנקס הפטנטים](#)). בנוסף, כדאי למנות בחברה אחראי על נושא הפטנטים ולערב את אנשי הטכנולוגיה, הפיתוח העסקי והשיווק בחברה כדי שעורך הפטנטים יקבל את כל המידע ונקודות המבט שיאפשרו לו לנסח את הבקשה בצורה הנכונה ביותר. שימו לב, גם עורך דין רשאי לעסוק בעריכת פטנטים על פי חוק.

2 למה כדאי לרשום פטנט?

מתי נכון להגיש את הבקשה לפטנט?

מוקדם ככל האפשר כדי להקדים את המתחרים. עם זאת, אל תגישו בקשה לפטנט על אמצאה שאינה "בשלה". בקשת הפטנט צריכה לתאר את האמצאה באופן שבעל המקצוע בתחום ידע לבצעה. לא ניתן לקבל פטנט על רעיון שלא יודעים כיצד ליישמו.

חשוב: חשיפת האמצאה לצדדים שלישיים (למשל משקיעים) לפני הגשת בקשה לפטנט עלולה למנוע את ההגנה על האמצאה כפטנט. לפני חשיפת האמצאה, כדאי להתייעץ עם עורך דין או עורך פטנטים על מנת שינחה אתכם מה וכיצד ניתן לחשוף, מבלי לפגוע באפשרות לרשום פטנט על האמצאה בשלב מאוחר יותר.

באיזה מדינות כדאי להגיש?

בשוקי היעד של המוצר, בשווקים שעשויים להיות אתרי ייצור של המוצר ובשווקים שבהם מצויים מתחרים פוטנציאליים - גם אם אינכם מעוניינים למכור שם. עם זאת, תהליך רישום הפטנט יקר, ולא תמיד ניתן לכסות את כל המדינות הפוטנציאליות ויש לתעדף ביניהן. קבלת פטנט על אמצאה במדינה מסוימת לא מחייבת מדינה אחרת לתת פטנט על אותה אמצאה. עם זאת, קבלת פטנט במדינה מסוימת עשויה להקל על קבלת פטנט על האמצאה במדינה אחרת.

3. התנאים לקבלת פטנט

חוק הפטנטים בישראל מאפשר לקבל פטנט רק על אמצאה שהיא מוצר או תהליך העונה על התנאים המצטברים הבאים:

האמצאה היא בתחום טכנולוגי. לא ניתן לרשום פטנט על רעיונות אבסטרקטיים (תגלית, תיאוריה מדעית, נוסחה **מתמטית**, הוראות משחק, רעיון שיווקי, שיטה עסקית). ככלל, ניתן להגן על תוכנה שיש לה תוצאה מעשית ואינה חישוב אבסטרקטי (למשל תוכנת בקרה על זרימת הדלק למנוע, אלגוריתם לעיבוד תמונה המשפר איכות של תמונה וכיוצא בזה).

בעלת "התקדמות אמצאתית". האמצאה לא מובנת מאליה למי שעוסק בתחום על סמך הידע הקיים באותה נקודת זמן.

האמצאה חדשה. אמצאה כשירת פטנט צריכה להיות, בין היתר, **חדשה**. אם האמצאה פורסמה לפני הגשת הבקשה (על ידכם או על ידי מישהו אחר), לא ניתן לקבל עליה פטנט. פרסום מוגדר בצורה רחבה. לא רק פרסום של פטנט קודם, אלא גם פרסום באינטרנט, ברשתות חברתיות, במצגות, בחומרים שיווקיים, בכנסים ובהרצאות, נחשב פרסום שעלול לפגוע באפשרות להגן על האמצאה באמצעות פטנט. אם היה רק פרסום חלקי של האמצאה, כדאי להתייעץ עם איש מקצוע האם עדיין ניתן להגן עליה בפטנט.

האמצאה **מועילה** ומכוונת ליישומים ספציפיים ומוגדרים (משפרת את המצב הקיים).

חשוב: גם אם פרסמתם את האמצאה ולא ניתן להגיש יותר בקשה לפטנט בישראל - יש מדינות המאפשרות תקופה בה ניתן להגיש את הבקשה לפטנט גם לאחר פרסום עצמי של האמצאה ("תקופת חסד") ותוכלו לשקול להגיש בהן את בקשת הפטנט. לדוגמה, ארצות הברית מאפשרת תקופת חסד של 12 חודשים. תקופת החסד מתחילה החל מהמועד הראשון שבו נחשף המידע לציבור.

איך בודקים אם האמצאה חדשה?

- ❖ **חיפוש עצמאי.** ניתן לגשת למאגרי פטנטים חנימיים כגון [Google Patents](#), [FreePatentsOnline](#) ולערוך חיפוש עצמאי באמצעות מילות מפתח בתחום האמצאה. לרשותכם [מאגרי חיפוש נוספים](#).
- ❖ **חיפוש בעזרת בינה מלאכותית.** באתר רשות הפטנטים קיים מנוע חיפוש חופשי לרשות הציבור המבוסס על חיפוש ידע בטכנולוגיית בינה מלאכותית. מנוע החיפוש זמין [כאן](#).
- ❖ **חיפוש בעזרת אנשי מקצוע העוסקים בתחום.** עורכי פטנטים ועורכי דין שיערכו עבורכם את החיפוש בתשלום. באתר רשות הפטנטים קיים מאגר מעודכן של [פנקס עורכי הפטנטים](#).

האם ניתן לנסח ולהגיש את הבקשה באופן עצמאי?

אין חובה להשתמש בשירותיהם של עורכי פטנטים או עורכי דין בניסוח בקשת פטנט ובהגשתה לרשות הפטנטים. באפשרותכם, כמבקשים או כממציאים, לנסח את בקשת הפטנט בעצמכם. עם זאת, עריכת בקשה לפטנט וניסוח התביעות, בהן נקבע היקף ההגנה על האמצאה שלכם, מחייבים מומחיות מקצועית ומומלץ מאוד להיעזר באיש מקצוע. אם בכל זאת החלטתם לנסח את הפטנט בעצמכם, מומלץ מאוד לקרוא מספר רב של פטנטים בתחום האמצאה שלכם על מנת להתרשם כיצד יש לכתוב. תכלו למצוא את כל בקשות הפטנט שהוגשו לרשות הפטנטים פורסמו - [באתר החיפוש הישראלי](#).

כמה זה עולה?

העלויות הכרוכות בהגשת בקשה לפטנט כוללות אגרות הנגבות על ידי משרדי הפטנטים של המדינות שבהן תבחרו להגיש את הבקשה שלכם ושכר טרחת עורכי הפטנטים או עורכי הדין המייצגים אתכם בתהליך. בציר הזמן, בשלב הראשון, העלויות כוללות תשלום עבור עריכת הבקשה והגשתה. השלב השני הוא כאשר מתחילה בחינת הבקשה (בדרך כלל כמה שנים לאחר הגשתה). בשלב זה העלויות יכללו גם תשלום עבור מענה לדוחות הבחינה שתקבלו ממשרדי הפטנטים השונים. תהליך זה נמשך בדרך כלל בין שנה לשלוש שנים מרגע תחילת הבחינה. בנוסף, ובהתאם לכללים בכל מדינה, ייתכן שתידרשו לשלם אגרה למשרד הפטנטים עם השלמת הבחינה וקבלת הפטנט.

העלות הכוללת של התהליך תלויה במספר המדינות שבהן תבחרו להגיש את הבקשה, במורכבות האמצאה שלכם וגם בעלויות עורכי הפטנטים שבהם תבחרו להשתמש. הטווח נע בין אלפי שקלים לעשרות רבות של אלפי שקלים בכל מדינה.

מהו תהליך ההגשה?

לרוב, הגשת בקשות לפטנט מתחילה באמצעות הגשת בקשה לאומית במדינה אחת. לאחר 12 חודשים, ניתן להגיש אותה במדינות נוספות. במועד ההגשה של הבקשות הבאות, המתייחסות לאותה האמצאה, אפשר לבקש מכל מדינה שתכיר בתאריך הבקשה הקודמת, שהוגשה במדינה הראשונה, כ"דין קדימה". המשמעות היא שכל הידע, שהתפרסם לאחר תאריך דין הקדימה, לא יכול לשלול חידוש מההמצאה. בנוסף, אם מישהו הגיש אחריכם בקשת פטנט על אותה אמצאה, זכות הקדימה היא שלכם.

4 הגשת הבקשה ובחינתה

4 הגשת הבקשה ובחינתה

בקשות לאומיות נבחנות לפי סדר הגשתן, אך ניתן להקדים את מועד הבחינה לשלושה חודשים ממועד ההגשה - באמצעות מסלולי הזירוז הבאים:

1. בקשת "על-אתר". בקשה המציגה נימוק סביר להקדמת בחינה. נימוקים סבירים יכולים להיות:

- קיים חשש שמישהו מפר את זכויות הקניין שלכם על האמצאה

- גיל מתקדם של הממציא (גיל 70 ומעלה)

- הבקשה מקדמת את טובת הציבור

- בכוונתכם להגיש במדינה אחרת בקשה לפטנט על אותה אמצאה תוך שימוש בבקשה שלכם בישראל כבקשה קודמת. במקרה כזה הבקשה שלכם בישראל מהווה "מסמך דין קדימה" ותאריך ההגשה בישראל הוא התאריך הקובע עבור ההמצאה שלכם. משמעות הדבר היא כי אם מישהו אחר יגיש בקשה על אותה אמצאה בתאריך מאוחר יותר - אתם (ולא הם) אלו שתהיו זכאים לפטנט (במידה וייתן, כי הגשתם אותה קודם)

- נסיבות מיוחדות נוספות

הגשת בקשה מסוג "על-אתר" כרוכה בתשלום אגרה. אם

הנימוק לזירוז הבחינה הוא גיל מתקדם - הבקשה פטורה מתשלום אגרה.

היתרון בבקשת על-אתר הוא עצום: תוכלו לקבל את חוות הדעת של בוחן הפטנטים הישראלי לפני שעברו 12 חודשים מרגע הגשת הפטנט וכך לכלכל את צעדיכם בהמשך.

2. בקשה "ירוקה". כחלק מהמאמץ להגן על כדור הארץ והסביבה, רשות הפטנטים מעודדת הגשתן של בקשות פטנט "ירוקות". בקשות "ירוקות" הוא כינוי לבקשות שבהן האמצאה המתוארת מסייעת לשפר את הסביבה, בין יתר הדברים, על ידי עיכוב הסיבות להתחממות העולמית, צמצום זיהום אוויר ומקורות מים, קידום חקלאות לא-מזהמת, שימוש באנרגיה חלופית וכיו"ב.

אם תרצו שבקשת הפטנט שלכם תסווג כבקשה ירוקה - עליכם להגיש בקשה מנומקת מדוע האמצאה מסייעת לשיפור איכות הסביבה. אם הבקשה תאושר, בחינת הבקשה תוקדם בהתאם לסיווג כבקשה "ירוקה".

הקדמת הבחינה בהתאם למסלול בקשה "ירוקה" אינה כרוכה בתשלום אגרה נוספת.

4. הגשת הבקשה ובחינתה

3. בקשה המוגשת במסלול ה-PPH (Patent Prosecution Highway). בקשות במסלול PPH נועדו להקדמת בחינה של בקשות שיש להן בקשות מקבילות (בקשות שהגשתם על אותה אמצאה) ברשויות אחרות בחו"ל, אשר כבר עברו בחינה ונרשמו כפטנט, או שהרשות בחו"ל הודיעה למבקש על כך שלפחות חלק מהתביעות כשירות לפטנט. אם לרשות בה הגשה הבקשה המקבילה יש הסכם PPH עם רשות הפטנטים הישראלית - ניתן להקדים את הבחינה הישראלית. לישראל הסכמי PPH עם מרבית רשויות הפטנטים המרכזיות בעולם. רשימה ניתן למצוא כאן.

בחינת בקשה במסלול PPH תחל תוך שלושה חודשים ממועד אישור הכניסה למסלול או ממועד קבלת תשובה להודעה לפי סעיף 18, המאוחר מביניהם.

הקדמת הבחינה לפי מסלול ה-PPH אינה כרוכה בתשלום אגרה נוספת.

איך ממשיכים?

ייתכנו כמה תרחישים:

1

הגשה במדינות נוספות באמצעות "אמנת פריז" - טרם חלפו 12 חודשים ממועד הגשת הבקשה הארעית. ניתן להגיש את הבקשה בכל המדינות החברות באמנה שבהן שתרצו לקבל הגנה.

היתרונות: בדרך כלל, בקשת הפטנט תיבחן מהר יותר, ואם הבקשה תתקבל - הפטנט יוענק מהר יותר מאשר במסלול הבקשה הבינלאומית, מכיוון שהבקשה לא תיבחן באמצעות רשות חיפוש ובחינה בינלאומית.

החסרונות: ההוצאות הגבוהות הכרוכות ברישום מהיר, וגם חוסר האפשרות להוסיף מדינות נוספות לאחר תום השנה. הבקשה לא תיבחן באמצעות רשות חיפוש ובחינה בינלאומית.

אפשרות נוספת: מהי בקשת Provisional?

את הבקשה הראשונה ניתן להגיש כבקשת פטנט מלאה או כבקשה ארעית בארצות הברית (Provisional). בקשה לפטנט מסוג Provisional מוגשת למשרד הפטנטים האמריקאי. ייחודה של בקשה זו שהיא נזנחת בתום 12 חודשים מיום ההגשה ואינה מתפרסמת לציבור - 12 חודשים אלו מכונים "שנת הבכורה". בשל העלות הנמוכה של בקשה ארעית, רבים בוחרים להגיש אותה כבקשת פטנט ראשונה. במהלך שנת הבכורה נבחנת ההיתכנות הטכנולוגית והמסחרית של האמצאה ומגויס מימון להמשך הפיתוח. כשהמשך הפיתוח מוצדק - מוגשת בקשה מלאה לפטנט. אם לא - הבקשה נזנחת.

אם מגישים בקשה מלאה בישראל, ניתן לבקש בחינה מוקדמת שלה לפי אחד מהמסלולים שצוינו לעיל.

4 הגשת הבקשה ובחינתה

בתום השנה הראשונה:

2 **זניחת הבקשה** - אם במהלך השנה הראשונה הגעתם למסקנה שלא ניתן לרשום פטנט על האמצאה, או שאין היתכנות מסחרית לפרויקט, אפשר להפסיק את התהליך.

3 הגשת בקשה ישראלית נוספת וזניחת הבקשה הראשונה.

4 **הגשת בקשה ארעית נוספת על אותה האמצאה** - לפעמים בוחרים להגיש בקשה ארעית שוב כדי לזכות בשנה נוספת של דין קדימה. החיסרון בכך הוא שבמקרה ובמהלך שנת הבכורה **הראשונה** מישהו אחר הגיע לאמצאה ופרסם אותה, או הגיש לגביה בקשה לפטנט, הדבר נחשב לידע קודם עבור הבקשה הארעית השנייה ועל כן הבקשה לא עומדת בתנאי הסף לאישור פטנט.

5 **בקשה בינלאומית לפטנט (PCT)** ניתן להגיש בקשת PCT המוגשת לארגון האו"ם לקניין רוחני באמצעות אחד ממשרדי הפטנטים של המדינות החברות באמנה, ובכללן באמצעות הגשת הבקשה לרשות הפטנטים. אם תגישו בקשת PCT, תוכלו לדחות את המועד להגיש את הבקשה במדינות נוספות עד 30 חודשים מתאריך ההגשה הראשונה. בזמן הזה תוכלו לראות כיצד המיזם מתקדם, להשיג מימון ולאסוף מידע נוסף שיסייע לכם להחליט באילו מדינות להגיש את הפטנט. הבקשה הבינלאומית (PCT) עוברת בחינה ואתם מקבלים חוות דעת מהבוחן לגבי כשירות הבקשה לפטנט. אם בעקבות חוות הדעת יתברר שבקשתכם אינה עומדת באחד מהתנאים לכשירות פטנט, תוכלו להחליט לא להגיש אותה באף מדינה. לחלופין, תוכלו לנסח מחדש ולהגיש בצורה טובה יותר למדינות אחרות. לפניות בנושא בקשות בינלאומיות לפטנט: [ברי ניומן BaruchN@Justice.gov.il](mailto:BaruchN@Justice.gov.il)

חשוב להדגיש:

ישנה "בקשה בינלאומית" אך אין "פטנט בינלאומי". פטנט הוא זכות טריטוריאלית ויש לרשום אותו בכל אחת מהמדינות שבהן תרצו הגנה.

כדאי לשקול את המסלול לפי אמנת פריז

כאשר אתם בטוחים באמצאה שלכם, מעוניינים בקבלת הפטנטים באופן מהיר ורוצים להגיש את הפטנט במספר מועט של מדינות

כדאי לשקול את מסלול ה-PTC

כאשר אתם זקוקים לזמן לחיפוש משקיעים, כאשר אינכם בטוחים בהמצאה שלכם ואתם מעוניינים בחוות דעת מקצועית של בוחן פטנטים

למידע נוסף

[קראו את המדריך להגשת פטנט באתר רשות הפטנטים](#)

5. מה המסלול הכדאי לכם?

סימני מסחר

סימן מסחר יכול להיות מורכב ממילה אחת או יותר, מצירוף של אותיות או מספרים, ואלה יכולים להירשם עם או בלי עיצוב. כמו כן, סימן מסחר יכול להיות מורכב מדמות, ציור או תמונה, ולשלב בתוכו גם מילים או ספרות. סימן מסחר יכול להיות גם דמות תלת-ממדית או צליל.

	סימן מילולי מעוצב	מילה ללא עיצוב	עלית
	דמות	צירוף אותיות	BMW
	שילוב של דמות ומילה	צירוף מילים	קוקה קולה זירו
	דמות תלת מימדית	מספר	777

סימני המסחר מעבירים ללקוח מסרים, מבדלים את העסק שלכם ויוצרים לו ייחודיות ומוניטין.

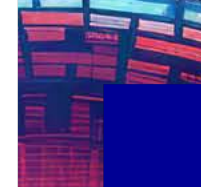
ניתן להגן באמצעות רישום סימן מסחר, על שם העסק, מוצריו או שירותיו. סימן המסחר נרשם עבור סחורות ושירותים ספציפיים אותם תגדירו בבקשה לרישום הסימן. למשל: אם העסק שלכם הוא חברה לפיתוח תוכנה, תבקשו לרשום את הסימן עבור שירותי פיתוח תוכנה, ולא עבור מכירת נעליים או מזון, וכך גם הסימן יירשם.

רישום חברה אצל רשם החברות אינו נותן הגנה על שם זה כסימן מסחר, אלא מונע רישום של חברה בשם זה בלבד. כדי לקבל הגנה כסימן מסחר צריך לרשום סימן מסחרי ברשות הפטנטים.

לעיתים שם החברה אינו זהה לסימני המסחר שלה, ולעיתים שמה כלל אינו מוכר לציבור.

1. מהו סימן מסחרי?

סימן מסחר משמש כאמצעי לקישור שלו באופן המונע הטעיה, המקור שלו באופן המונע הטעיה, כלומר: סימן המסחר מאפשר לצרכן לדעת שמוצר מסוים מיוצר על ידי יצרן ספציפי (או ששירות מסוים מסופק על ידי ספק ספציפי) ולא על ידי יצרן אחר.

2. למה כדאי לרשום סימן מסחרי?

אמנם אין חובה לרשום סימן מסחר וניתן להשתמש בסימן מסחר גם אם אינו רשום (כל עוד אין בשימוש זה הפרת זכויות של צד שלישי בסימן). עם זאת, לרישום סימן מסחר יש כמה יתרונות משמעותיים:

הרישום מונע מצד שלישי לרשום על שמו בפנקס סימני המסחר את אותו סימן, או סימן דומה לו, ומגן על ההשקעה של החברה בשיווק ומיתוג.

מניעת הפרות - בעל סימן מסחר רשום הוא היחיד הזכאי להשתמש בסימן עבור המוצר או השירות שעליהם נרשם הסימן, או לתת רשות לאחר לשימוש בסימן המסחר.

רישום סימן מסחר מקל על האכיפה בבית המשפט נגד שימוש לא מורשה בסימן.

הרישום מאפשר לרשויות המכס למנוע כניסה לישראל של סחורות המפרות את הסימן המסחרי שלכם.

הרישום מאפשר להגיש בקשה לרישום סימן מסחר בינלאומי במדינות זרות באמצעות פרוטוקול מדריד.

סימן מסחר הוא נכס הניתן לשעבוד.

3. כיצד לבחור סימן מסחר למוצר או לשירות שלי?

לא כל סימן מסחר הוא בר רישום, ולכן חשוב בעת בחירת הסימן, לקחת בחשבון שני קריטריונים עיקריים ובכך להעלות את הסיכויים לרישומו:

ייחודיות (אופי מבחין). סימן מסחר צריך להיות ייחודי ואינו יכול לתאר את הסחורה/השירות, כך שהמילים המתארות את הסחורה יישארו פתוחות לשימוש בידי הציבור. לדוגמה: Autonomous Robotics אינו סימן מסחר טוב לחברה העוסקת בתחום הרובוטיקה כי הוא מתאר את תחום העיסוק, ולא ניתן להגן עליו. לעומת זאת, על סימנים מומצאים ניתן לקבל הגנה רחבה וביתר קלות.

סימן שאינו מטעה. לא ניתן לרשום סימן מסחר בעל דמיון לסימן מסחר של צד שלישי, בין אם הסימן האחר הוא סימן רשום, בין אם מדובר בבקשה הממתינה להיבחן ובמקרים מסוימים אפילו אם הסימן לא רשום. הסימנים לא חייבים להיות זהים. מספיק שקיים דמיון במראה, או שהסימנים נשמעים דומים, או שהם בעלי אותה משמעות, גם אם בשפות שונות (תרגום) והצרכן עלול להתבלבל ביניהם.

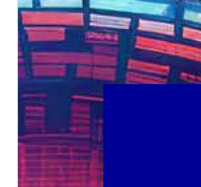
כדי למנוע בלבול עם סימן מסחרי אחר, חשוב מאוד לבצע **חיפוש מקדים** במאגר **סימני המסחר** ברשות הפטנטים בישראל טרם הגשת הבקשה לרישום הסימן, כדי לבדוק אם יש סימנים רשומים (או בקשות לרישום הממתינות לבחינה) הדומים עד כדי הטעיה לסימן שלכם. **המאגר כולל את כלל סימני המסחר בישראל, וביניהם:**

כינויי מקור (שם גאוגרפי של ארץ או אזור הכלול בשמו של מוצר, ובא ללמד שמקורו שם ושאיכותו או תכונותיו הן בעיקרן פרי אותה סביבה גאוגרפית, טבעה ואנשיה)

בקשות וסימני מסחר שאינם בתוקף

בקשות לרישום סימני מסחר שטרם נרשמו

סימני מסחר רשומים

אפשר לחפש מילה או מילים מתוך הסימן המבוקש, בעברית או באנגלית. אפשר לצמצם את החיפוש באמצעות הוספת משתנים, כמו סוג הסחורות/השירותים המבוקשים או סוג הדמות (בהתאם לסיווג ניצה - הסיווג המקובל לדמויות).

אם מצאתם סימן דומה בתחום העיסוק שלכם, סביר שלא ניתן יהיה לרשום את הסימן, וגם ייתכן שבעצם השימוש בסימן שלכם תפרו את הזכויות של בעל הסימנים הקיימים.

ניתן גם לבקש שבוחן סימני מסחר ברשות הפטנטים יעשה עבורכם את החיפוש [במאגר הישראלי](#) תמורת תשלום אגרה. אם מדובר בסימנים דומים, אך הסחורות ו/או השירותים מתחומים שונים לגמרי, הסבירות שאפשר יהיה לקבל את הסימן לרישום גבוהה יותר, כיוון שהסיכון להטעיה נמוך יותר.

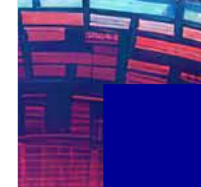
אם שוקי היעד שלכם מחוץ לישראל - כדאי לבדוק גם שאין סימנים דומים באותן מדינות שבהן תרצו למכור את המוצר שלכם. ניתן לבדוק את המרשמים של למעלה ממאה מדינות במאגר סימני המסחר באתר הארגון העולמי לקניין רוחני.

3. כיצד לבחור סימן מסחר למוצר או לשירות שלי?

האם חובה להיעזר בעורך דין או בעורך פטנטים כדי לרשום סימן מסחר?

לא. כל אדם או התאגדות (חברה פרטית, חברה ציבורית, עמותה רשומה וכיו"ב) רשאים להגיש בקשה למחלקת סימני מסחר לרישום סימן מסחר. ניתן גם להתייעץ עם עורך דין או עורך פטנטים מורשה ולהגיש את הבקשה באמצעותם.

4. כיצד מגישים את הבקשה בישראל?

הגשת הבקשה נעשית בצורה מקוונת באתר של רשות הפטנטים במשרד המשפטים, ואפשר להיעזר בעורך דין או בעורך פטנטים לצורך זה. לאחר ההגשה, הבקשה נבחנת על ידי בוחני סימני המסחר ברשות הפטנטים, המאשרים את הבקשה לרישום או שולחים למבקש דוח ליקויים המסביר מדוע לא ניתן לרשום את הסימן. המבקש יכול לתקן את הליקויים או לשכנע את הבוחנים כי טעו בקביעה שלא ניתן לרשום את הסימן.

כיצד שומרים על המשך הרישום של סימן המסחר?

סימן מסחר נרשם לעשר שנים, שספירתן מתחילה ממועד הגשת הבקשה. יש לחדש את הסימן באמצעות תשלום האגרה המתאימה, על מנת להאריך את תוקף סימן המסחר. הסימן יישאר רשום כל עוד תקפידו לחדשו במועד, ללא הגבלת זמן.

שימוש בסימן מסחר ללא הסכמה

אם הובא לידיעתכם שמישהו משתמש בסימן המסחר שלכם, בסחורות דומות או בשירותים דומים - ללא הסכמתכם - תוכלו להגיש תביעה לבית המשפט. רשות הפטנטים אינה עוסקת באכיפת זכויות בעל סימן המסחר, גם אם רשמה את הסימן לבקשתכם. על כן מומלץ לפנות לקבלת ייעוץ משפטי מגורם מתאים.

האם סימן המסחר רשום רק בישראל, או גם בעולם?

בקשה לרישום סימן מסחר היא מקומית בלבד, ולכן הגשת בקשה בישראל תביא לרישום הסימן בישראל בלבד (ככל שהסימן כשיר לרישום). כדי לרשום את הסימן המסחרי גם במדינות אחרות, יש להגיש בקשה בינלאומית לרישום סימן מסחר באמצעות פרוטוקול מדריד, או לפנות באמצעות מיופה כוח מקומי (עורך דין או עורך פטנטים) לגוף המתאים במדינה שבה אתם רוצים לבצע את הרישום.

פרוטוקול מדריד יאפשר לכם להשיג הגנה על סימן המסחר במדינות החברות באופן פשוט וחסכוני. פירוט נוסף על פרוטוקול מדריד ניתן למצוא כאן.

למידע נוסף - קראו את המדריך להגשת בקשה לסימן מסחר באתר רשות הפטנטים.

לפניות בתחום סימני מסחר: trademarks@justice.gov.il

5. רישום סימני המסחר בעולם

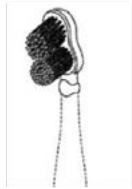

עיצובים

עיצוב לפי חוק העיצובים

עיצוב כשיר לרישום יכול להיות גם על תצוגות מסך, אייקונים, מוצרי מזון, אריזות או חלקים ממוצרים שונים.

57026

חלק ממברשת שיניים

38607

חטיף

41461

אריזה

58421

אייקון

61421

תצוגת מסך

ניתן לרשום כעיצוב כל מוצר בעל אלמנט עיצובי חזותי כגון קווי מתאר, צבע, טקסטורה או חומר במוצר כלשהו.

ההגנה על עיצוב רשום מתייחסת למאפיינים החזותיים של המוצר בלבד. העיצוב אינו מגן על הפונקציה שהמוצר ממלא או על הרעיון/שיטה העומדים מאחוריו. אלא, רק על הנראות הספציפית והייחודית שלו כפי שניתן להתרשם ממנו בתיאור החזותי המופיע בתעודת הרישום.

עיצוב יוכל להירשם רק אם ייבחן ויימצא כי הוא **חדש ובעל אופי ייחודי**. כלומר, מראהו הכולל בעיני הצרכן המיודע שונה ממראם של עיצובים אחרים הקיימים בשוק.

מה לא ניתן לרשום כעיצוב? מוצר שעיצובו נובע אך ורק משיקולים פונקציונליים לא יהיה כשיר לרישום. כך גם מוצרים שנועדו להתחבר ולהשתלב במוצר אחר, ולשם כך יש לייצרם בדיוק בצורה ובממדים ספציפיים.

1.

מהו עיצוב?

הגנה על פי חוק העיצובים ניתנת על מראהו של מוצר או של חלק ממוצר. מוצר יכול להיות כל חפץ - החל מסיכת משרד, רהיט, פריט לבוש, תכשיט וכלה במכשיר אלקטרוני או מכונית.

היכן מוגן העיצוב?

עיצוב הנרשם בישראל יהיה מוגן בישראל בלבד.

כדי להגן על העיצוב במדינות נוספות, יש להגיש בקשה לרישום עיצוב באותן מדינות או להגיש בקשה בינלאומית לרישום עיצוב באמצעות הסדר האג.

בקשות הרישום ייבחנו בהתאם לדרישות הכשירות של כל מדינה ומדינה.

מהן הזכויות המתקבלות על ידי רישום עיצוב?

עיצוב רשום מקנה לבעליו זכות בלעדית לייצר, לייבא, למכור או להשכיר את העיצוב שבבעלותו. במקרה בו גורם אחר מפר זכויות אלו, רישום העיצוב יוכל לשמש לצורך תביעת הפרה בבית משפט ואף לצורך עיכוב סחורות מפרות במכס.

עיצוב רשום הוא נכס קנייני לכל דבר ועניין. ניתן להעביר, למכור, להעניק רישיונות שימוש ואף לשעבד את הזכויות בנכס.

הזכויות בעיצוב ניתנות לתקופה של עד 25 שנה מתאריך ההגשה, בכפוף לתשלום אגרות חידוש במועדן.

כדאי לדעת: מכיוון שניתן להגן על עיצוב רק אם הוא חדש ובעל אופי ייחודי, מומלץ לחפש ולבדוק טרם הגשת הבקשה אם העיצוב שאתם מעוניינים לרשום עומד בדרישות אלה. באתר מחלקת עיצובים קיים [מאגר המרכז את כל בקשות העיצובים והמדגמים הרשומים בישראל](#). כמו כן ניתן לערוך חיפוש [במאגר האירופי ובמאגר של ארגון הקניין הרוחני](#). בנוסף, רצוי לחפש ברשת האינטרנט ולבחון אם קיים עיצוב, הדומה לעיצוב שאתם מעוניינים לרשום, העלול לשלול את החידוש ולמנוע את הרישום.

2.

למה כדאי לרשום עיצוב?

בעולם בו עסקים מתחרים על מיתוג, יצירת ערך עודף ללקוח וקשר רגשי של הלקוח למוצר, חשיבותו של עיצוב המוצר רבה. חברות ומעסיקים משקיעים יצירתיות ומשאבים כספיים רבים ביצירת עיצובים ייחודיים בעלי ערך כלכלי רב. חוק העיצובים נועד להגן על עיצובים אלו.

3. מועד הגשת הבקשה לרישום העיצוב

כדאי להגיש את הבקשה לרישום עיצוב לפני פרסום המוצר. התאריך בו הוגשה לרשות הפטנטים בקשת רישום העיצוב, או לחלופין מועד דין הקדימה שעליו מסתמכת הבקשה (המוקדם יותר), ישמש לצורך בחינת החידוש והאופי הייחודי של העיצוב.

4. מי יכול להגיש בקשה לרישום עיצוב?

בעל העיצוב יכול להגיש בקשה לרישום העיצוב שבבעלותו. הבעלים יכול להיות המעצב עצמו או מספר מעצבים יחד. אם העיצוב נעשה כשירות עבור מזמין / מעסיק, בעל העיצוב יהא המזמין / המעסיק, אלא אם כן נערך בין הצדדים הסכם המורה אחרת.

המבקש יכול להיות אדם, מספר אנשים, או כל ישות משפטית כגון חברה פרטית, חברה ציבורית, עמותה רשומה וכיו"ב, או שילוב של הגורמים הנ"ל. אפשר להגיש את הבקשה לרשות הפטנטים באופן עצמאי, באמצעות עורך פטנטים או עורך דין העוסקים בתחום ואשר משרדם נמצא בישראל. באתר רשות הפטנטים קיים מאגר מעודכן של [פנקס עורכי הפטנטים הרשומים](#). אפשר [ליצור קשר עם מחלקת העיצובים לסיוע בהגשת הבקשה](#).

5. איך מגישים בקשה בישראל?

בקשה לרישום עיצוב ניתן להגיש בקלות ובמהירות [באתר המקוון של מחלקת עיצובים](#). את הבקשה ניתן להגיש לרשות הפטנטים באופן עצמאי, באמצעות עורך פטנטים או באמצעות עורך דין העוסקים בתחום ואשר משרדם נמצא בישראל.

למידע נוסף - קראו את [המדריך למבקש רישום עיצוב](#)

6. הגנה על עיצובים מחוץ לישראל

הגנה על עיצובים מחוץ לישראל יכולה להתבצע באמצעות הגשת בקשות ישירות באותן מדינות שבהן מתבקשת ההגנה, או הגשת בקשות לרישום בינלאומי של עיצובים באמצעות הסדר האג.

הגשת בקשות ישירות - במסלול זה יש להגיש בקשות ישירות לרישום העיצוב בנפרד בכל מדינה ומדינה שבה מתבקשת ההגנה, ולפעול על פי הדינים החלים באותה מדינה. יש מדינות שבהן יש צורך בעורך דין או בעורך פטנטים מקומי לשם כך. כל מדינה ומדינה בוחנת את בקשות העיצוב שהוגשו לה בהתאם לדיניה.

חשוב לדעת: בקשות בינלאומיות יש להגיש ישירות לארגון WIPO. לא ניתן להגיש בקשות בינלאומיות דרך ישראל. עם זאת ניתן לקבל סיוע והדרכה במחלקת העיצובים ברשות הפטנטים.

הגשת בקשות באמצעות הסדר האג - הסכם האג הוא הסכם בינלאומי המאפשר הגשת בקשות לרישום עיצובים לכלל המדינות החתומות על ההסכם, וביניהן ישראל. בחירה במסלול זה כוללת הגשת בקשה אחת ללא צורך בפנייה ישירה לכל מדינה בנפרד.

◀ בקשות בינלאומיות לרישום עיצוב יש להגיש ישירות לארגון הבינלאומי לקניין רוחני - WIPO, לציין באיזה מדינות מתבקשת ההגנה ולשלם את האגרות המתאימות.

◀ אין צורך בתרגום המסמכים לשפות שונות. לצורך רישום זה, אפשר להגיש הכול בשפה אחת - אנגלית, צרפתית או ספרדית.

◀ לאחר שהבקשה מוגשת ל-WIPO, היא מועברת לבדיקה לכל המדינות שאליהן הבקשות יועדו.

◀ **היתרונות:** פשטות בהגשה במספר מדינות במקביל, חיסכון בתרגומים והגשת מסמכים, והאפשרות לפעול (לפחות בשלב הגשה הבקשה) ללא עורך דין מקומי.

לפניות בנושאי רישום עיצובים:

design@justice.gov.il

סודות מסחריים

סודות מסחריים הם חלק חשוב ומשמעותי בקניין הרוחני של עסקים וחברות, ובמקרים רבים הם אלה המעניקים לחברה יתרון תחרותי. סוד מסחרי הוא מידע סודי בעל ערך מסחרי והוא יכול לכלול צורות שונות של מידע:

מהו סוד מסחרי?

סוד מסחרי מוגדר בחוק כמידע עסקי, מכל סוג, שאינו נחלת הרבים ושאינו ניתן לגילוי בנקל על ידי אחרים. סודיותו של מידע זה מקנה לבעליו יתרון עסקי על פני מתחריו, ובלבד שהוא נוקט אמצעים סבירים לשמור על סודיותו.

תהליכי ייצור

שיטות ייצור או הרכבה ייחודיות שהופכות את המוצרים שלכם ליעילים או חסכוניים יותר מאלה של המתחרים.

נוסחאות או מתכונים

שילוב מסוים של מרכיבים או הליך מסוים ליצירת מוצר, כמו תרכובת כימית, פריט מזון או ניחוח.

רשימות לקוחות

מסדי נתונים או רשימות המכילות מידע רב ערך על הלקוחות שלכם, כמו פרטי קשר, העדפותיהם או היסטוריית הרכישות שלהם.

אסטרטגיות עסקיות

תוכניות לצמיחה, חדירה לשוק או גישות ייחודיות לגיוס לקוחות המעניקות למיזם שלכם יתרון תחרותי.

אלגוריתמי תוכנה

קוד מחשב חדשני או אלגוריתמים שהופכים את התוכנה שלכם ליעילה או לידידותית יותר למשתמש.

טכניקות שיווק

אסטרטגיות שיווק קנייניות, קמפיינים פרסומיים או טקטיקות מכירה שהוכחו כיעילות ביצירת לידים (לקוחות פוטנציאליים) ובסגירת מכירות.

אסטרטגיות תמחור

מודלים ייחודיים של תמחור או מבני הנחה שמבדילים את המוצרים או השירותים שלכם מהמתחרים.

1. מהו סוד מסחרי?

2. איך מזהים סודות מסחריים?

דוגמאות לסודות מסחריים במיזמים שונים:

מתכון ייחודי של מיזם מזון לתחליף חלבון טבעוני:
מתכון זה עשוי להציע טעם ומרקם מעולים, בהשוואה לאפשרויות חלבון טבעוניות אחרות, ההופכות את המוצר ליותר מושך עבור הצרכנים.

אלגוריתם קנייני של מיזם תוכנה לאופטימיזציה של תוצאות חיפוש: אלגוריתם זה עשוי לספק תוצאות מדויקות או רלוונטיות יותר ממנועי חיפוש מתחרים, מה שמעניק למיזם יתרון משמעותי בשוק.

אסטרטגיה של מיזם שיווקי למיקוד פלחי לקוחות ספציפיים: אסטרטגיה זו עשויה להיות כרוכה בשימוש בטכניקות ניתוח נתונים קנייניות כדי לזהות פלחי לקוחות בעלי ערך גבוה, מה שמאפשר למיזם למקד את מאמצי השיווק שלו ולייצר החזר טוב יותר על ההשקעה.

תהליך של מיזם ביוטק לפיתוח תרופה חדשה: תהליך זה עשוי לאפשר למיזם לפתח תרופות חדשות מהר יותר או באופן חסכוני יותר מהמתחרים, מה שיעניק לו יתרון בעולם המהיר של מחקר התרופות.

כדי לקבוע אם למיזם שלכם יש סודות מסחריים, שאלו את השאלות הבאות:

האם נקטתם בצעדים סבירים לשמור על המידע בסוד?

האם קיים מידע שידוע רק בתוך החברה?

האם קיים מידע שמספק לכם יתרון תחרותי?

אם עניתם בחיוב על שלוש השאלות האלה, בהחלט ייתכן שיש בידיכם סוד מסחרי שראוי להגן עליו. כאמור, מידע סודי עשוי להימצא במחלקות שונות בחברה ולכן עליכם לוודא שאיתור הסודות המסחריים והשמירה עליהם נעשים בכלל המחלקות.

3. איך שומרים על סודות מסחריים?

סוד מסחרי לא נרשם באמצעות בקשה לרשות הפטנטים (כמו פטנט, עיצוב או סימן מסחר), והאחריות לשמור עליו כסוד – היא שלכם – בעלי העסק/ החברה/ המיזם. לכן, עליכם לגבש תוכנית שתבטיח זיהוי סודות מסחריים והגנה עליהם בתוך הארגון ומחוץ לו. ניתן לייצר תוכנית כזו בהסתמך על השלבים הבאים:

1 תיעוד זיהוי

- שמרו מלאי של סודות מסחריים ועדכנו אותו באופן שוטף.
- תייגו מסמכים וקבצים רלוונטיים כסודיים.
- אחסנו מסמכים פיזיים בצורה מאובטחת כמו בארונות נעולים או כספות.
- ודאו שמסמכים אלקטרוניים מוצפנים ומוגנים על ידי סיסמאות חזקות או אימות רב-שלבי.

3 הגבילו גישה

- הגבילו את הגישה לסודות מסחריים. אפשרו רק לצוות חיוני לגשת למידע רגיש.
- הטמיעו בקרות גישה מאובטחות, כמו הגנה באמצעות סיסמה, הצפנה ומערכות אחסון קבצים מאובטחות.
- שקלו להשתמש במערכת ניהול מסמכים העוקבת אחר גישה ושינויים עבור קבצים רגישים.

5 פיקוח ואכיפה

- בדקו באופן קבוע את אמצעי ההגנה על הסודות המסחריים שלכם כדי להבטיח את יעילותם.
- נקטו בפעולה מיידית נגד כל גילוי או הפרה בלתי מורשים, לרבות צעדים משפטיים במידת הצורך.
- בצעו הערכות אבטחה שוטפות כדי לזהות ולטפל בפרצות פוטנציאליות במערכות שלכם.

2 יישום הסכמי סודיות

- דרשו מעובדים, קבלנים ושותפים עסקיים לחתום על הסכמי סודיות (NDAs) טרם קבלת גישה למידע רגיש.
- סקרו ועדכנו את הסכמי הסודיות מעת לעת כדי להבטיח את המשך יעילותם.
- התייעצו עם יועץ משפטי כדי לוודא שההסכמים ניתנים לאכיפה ומותאמים לצרכים הספציפיים שלכם.

4 תרבות ארגונית

- למדו את העובדים על חשיבותם של סודות מסחריים וכיצד להגן עליהם.
- קבעו מדיניות ונהלים ברורים לטיפול במידע סודי.
- עודדו עובדים לדווח על הפרות פוטנציאליות או נקודות תורפה באמצעי ההגנה על סודות מסחריים.

6 הגנה במקרים של עזיבת עובדים

- ערכו ראיונות יציאה והזכירו לעובדים העוזבים את חובתם להגן על סודות מסחריים.
- הסירו את הגישה שלהם למידע רגיש מיד עם עזיבתם.
- עקבו אחר דליפות פוטנציאליות או שימוש לרעה בסודות מסחריים על ידי עובדים לשעבר ונקטו בצעדים משפטיים במידת הצורך.

4. הגנה משפטית על סודות מסחריים

בישראל, סודות מסחריים מוגנים על פי [חוק עוולות מסחריות](#), [התשנ"ט-1999](#). אם הסודות המסחריים שלכם נגזלו, ניתן לנקוט בצעדים המשפטיים הבאים:

צווי מניעה

בעל סוד מסחרי יכול לבקש צו מניעה מבית המשפט למניעת שימוש או גילוי בלתי מורשה של הסוד המסחרי. צווי מניעה יכולים להיות זמניים או קבועים, ויכולים לכלול גם צווים להחזיר או להשמיד את המידע הסודי.

פיצויים

אם סוד מסחרי נגזל, הבעלים יכול לדרוש פיצויים בגין הפסדים שנגרמו כתוצאה מהחשיפה, לרבות אובדן רווחים, פגיעה במוניטין ונזקים אחרים.

צווי תפיסה

בעל סוד מסחרי יכול לבקש צו בית משפט לתפיסה של טובין או חומרים שעל פי החשד מכילים או נגזרים מהסוד המסחרי. אפשרות זו זמינה לפני ואחרי תחילת הליכים משפטיים.

לסיכום, רצוי לקבוע אסטרטגיה מקיפה להגנה על סודות מסחריים הכוללת הסכמים משפטיים, מדיניות פנימית, תרבות ארגונית וניטור מידע רגיש - כדי למזער את הסיכון של גזל הסוד או חשיפה בשוגג.

5. על מה כדאי להגן באמצעות פטנט ועל מה כדאי להגן באמצעות סוד מסחרי?

מהם ההבדלים המרכזיים בין פטנט לסוד מסחרי?

משך זמן

לפטנטים משך זמן מוגבל (20 שנה מתאריך הבקשה), בעוד שעל סודות מסחריים ניתן להגן ללא הגבלת זמן, כל עוד המידע נשאר חסוי.

חשיפה

פטנטים מחייבים חשיפה פומבית של האמצאה, בעוד שסודות מסחריים מסתמכים על שמירת המידע בסודיות.

רישום

פטנט מחייב רישום, בעוד שסוד מסחרי אינו מחייב רישום.

אכיפה

פטנט אפשר לאכוף על כל צד שלישי שעושה שימוש באמצאה (גם אם הגיע אליה בעצמו), בעוד שהגנת הסוד היא כנגד מי שנטל אותו שלא כדין. מי שגילה את הסוד בעצמו - רשאי להשתמש בו.

חשיפת הסוד

מרגע שהסוד נחשף, גם אם שלא כדין, הוא אינו סוד, והגנתו פוקעת.

כאשר מדובר במוצר שמעצם חשיפתו אפשר להבין כיצד הוא עובד ואיך לממש אותו, הגנת סוד מסחרי לא תתאים כי הסוד ממילא יפקע עם חשיפת המוצר. מאידך, אם מדובר בטכנולוגיה שלא ניתן לחשוף אותה באמצעות הנדסה חוזרת, סוד מסחרי יכול להתאים. דוגמה לסוד מסחרי היא הנוסחה של קוקה קולה, או אלגוריתם שרץ בשרת של החברה ואינו חשוף למתחרים.

זכויות יוצרים

זכויות יוצרים

המונח "זכויות יוצרים" מתייחס למכלול הזכויות המוקנות ליוצרים ביצירותיהם ומעניקות להם שליטה בלעדית על אופן השימוש ביצירה.

מהי זכות יוצרים?

זכות יוצרים היא זכות לקניין רוחני שנועדה להגן על יצירות מקוריות, והיא מוסדרת בחוק זכות יוצרים, התשס"ח-2007.

זכויות יוצרים הן מוגבלות. ראשית, הן חלות למשך תקופה קצובה ופוקעות לאחריה (בדרך כלל כעבור 70 שנה ממות היוצר). שנית, היקף הזכויות מוגבל. זכות היוצרים מקנה ליוצרים את הזכות למנוע מאחרים לבצע ביצירה את הפעולות המסוימות שהחוק קובע. שלישית, זכויות היוצרים כפופות לסייג משמעותי - מותר לעשות ביצירה שימושים מסוימים המוגדרים בחוק, גם ללא הסכמת בעלי זכות היוצרים וללא מתן תמורה.

כמו כל זכות קניין רוחני, הזכות היא טריטוריאלית והיא נקבעת בהתאם לחוק הישראלי. עם זאת, ישנו מערך של אמנות בינלאומיות שמאפשר הגנה הדדית על יצירות ישראליות בחו"ל, והגנה בארץ על יצירות של יוצרים זרים.

בשונה מזכויות קניין רוחני תעשייתי שיש חובה לרשמן כדי לקבל הגנה, אין חובה לבצע פעולה פורמלית כלשהי כדי לזכות בהגנה לפי דיני זכות היוצרים. הסימון © נועד להזהיר משתמשים פוטנציאליים שהיצירה היא יצירה מוגנת, אך היא תהיה מוגנת גם אם לא סומנה. בארצות הברית מוצע מרשם וולונטרי של זכויות יוצרים, והרישום בו מעניק ליצירות יתרונות מסויימים לעומת אלה שלא נרשמו.

1. מהי יצירה מוגנת

יצירה מוגנת היא יצירה אמנותית, ספרותית, דרמטית או מוזיקלית, שמקובעת בצורה כלשהי, כלומר לא נשארת כביטוי בעל פה.

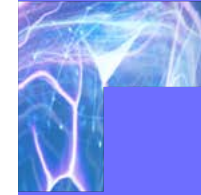
יצירה מקורית היא יצירה העומדת בתנאים הבאים: (1) עצמאות: היוצר הוא מקור היצירה (במילים אחרות, היצירה אינה מועתקת). (2) השקעה מינימלית ביצירה. (3) יצירתיות (מינימלית). בפועל דרישת המקוריות היא לא מחמירה במיוחד וקל לעמוד בה. תוכנת מחשב וקוד מקור נחשבים כיצירה ספרותית.

2. מהי יצירה לא מוגנת

רעיונות, תהליכים ושיטות ביצוע, עובדות או נתונים, מושגים מתמטיים וחדשות אינם מוגדרים כ"יצירות מוגנות". יחד עם זאת, אמנם אין הגנה על יצירות אלה, אך דרך ביטוי מסוימת שלהם תהיה מוגנת. למשל, אין הגנה על נתונים עובדתיים, כמו מספר הבקשות לפטנט שהוגשו לפי תחומים בשנה כלשהי, אבל על הגרף שמציג נתונים אלה בצורה ויזואלית תהיה הגנה.

בנוסף, החוק קובע שלא תהיה חפיפה בין דיני עיצובים ודיני זכות יוצרים, כך שעיצוב שכשיר להגנה לפי דיני העיצובים - לא יהיה מוגן לפי דיני זכות יוצרים, אלא אם העיצוב אינו משמש ואינו מכון לשמש לייצור תעשייתי.

אגד הזכויות

החוק קובע רשימה של פעולות שרק לבעל זכות היוצרים מותר לעשות, או להרשות לאחרים לעשות. פעולות שלא מוגדרות ברשימה זו - מותרות ללא מגבלה. באגד הזכויות כלולה הזכות להעתקה, כולל באופן דיגיטלי, "העמדה לרשות הציבור" למשל דרך העלאת היצירה לאינטרנט, השכרה של עותקים פיזיים של היצירה לצורכי מסחר (תקף לתוכנות מחשב וחלק מסוגי היצירות); ועוד.

לצד אגד הזכויות, המכונות "הזכות הכלכלית", מוקנות ליוצרים שתי זכויות נוספות שהן "הזכות המוסרית". זכויות אלה כוללות את הזכות לקבל קרדיט בעת שימוש ביצירה, בהיקף ובמידה הראויים בנסיבות העניין ואת האיסור על פגיעה, סילוף או שינוי של יצירה שעשוי לפגוע בכבודה או בשמה של היוצרת. הזכויות המוסריות לא חלות לגבי תוכנות מחשב.

בשונה מזכויות בפטנט או בעיצוב, שיש להן אופי מונופוליסטי, זכות היוצרים מהווה הגנה מפני שימוש ביצירה הראשונית. אם במקרה אדם יצר, באופן מנותק, יצירה שדומה ליצירה אחרת - זו לא תהיה הפרה של הזכות, בעוד שבעל פטנט יכול למנוע מאדם אחר לעשות שימוש באמצאה גם אם הגיע אליה באופן עצמאי.

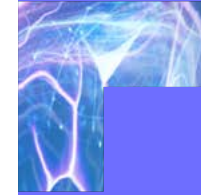
תקופת ההגנה

לרוב, הגנת זכויות יוצרים נמשכת לאורך חיי היוצר, בתוספת 70 שנה לאחר מותו. אך יש חריגים לכלל זה, למשל יצירה שנעשתה עבור המדינה שמוגנת ל-50 שנים ממועד יצירתה.

3.

היקף ההגנה

4. שימושים מותרים

העתקה של תוכנת מחשב לצורכי גיבוי, תחזוקה או בדיקות אבטחה ולמי שמחזיק עותק מורשה של התוכנה.

העתקה זמנית במסגרת תהליך טכנולוגי של העברת מידע ברשת תקשורת.

בחוק ישנה רשימה של פעולות שמותר לעשות ביצירה ללא צורך בקבלת רשות או בתשלום תמלוגים לבעלים, למשל:

שימוש הוגן: החוק מאפשר שימוש הוגן ביצירות מוגנות למטרות כמו מחקר, ביקורת, דיווח עיתונאי או ציטוט (ועוד). סעיף 19 לחוק זכות יוצרים, העוסק בשימוש הוגן, קובע ארבעה קריטריונים שיעזרו לנו להבין מהו שימוש הוגן:

1	2	3	4
מטרת השימוש ואופיו	אופי היצירה שבה נעשה השימוש	היקף השימוש מבחינה איכותית וכמותית ביחס ליצירה בשלמותה	השפעה על ערכה של היצירה ועל השוק הפוטנציאלי שלה

מבחן חמישי שמופיע בפסיקת בתי המשפט הוא האם ניתן קרדיט. ככלל נפסק שאם לא ניתן הקרדיט הראוי, השימוש אינו הוגן. השקלול של המבחנים הללו נעשה לגבי כל מקרה בפני עצמו. בארצות הברית נקבע לדוגמה כי העתקה של חלק מממשק תכנות היישומים (API) של Java, שנעשתה על ידי חברת Google לצורך יצירת פלטפורמה לתכנות באנדרואיד, היא שימוש הוגן.

5. תוכנות מחשב - זכות יוצרים או פטנט?

היבטים מסוימים של תוכנות מחשב יכולים להיות מוגנים כיצירה, והיבטים אחרים ניתנים לרישום כפטנט. התהליך שמבצעת תוכנה לא מוגן בזכות יוצרים, אך ההגנה תהיה על קוד התוכנה (קוד המקור, קוד היעד ואופני ביטוי נוספים של התוכנה) כיצירה ספרותית. זכות הפטנט מגינה על התוצאה המעשית של התהליך הטכנולוגי שעושה תוכנת המחשב. היבט נוסף של תוכנת המחשב הוא עיצוב חזותי, כגון ממשק משתמש, שניתן לרישום כעיצוב.

6. זכויות יוצרים ואימון בינה מלאכותית

ללמידת המכונה אינו כולל מגוון רחב של תכנים, אלא מורכב מיצירות של יוצרים בודדים ומהווה תשתית למערכת בינה מלאכותית שתתחרה ביוצרים אלה בשווקים בהם הם פועלים. בנוסף, חוות הדעת לא עוסקת בתוצר של מערכת הבינה המלאכותית, ויש לבחון בכל מקרה לגופו האם התוצר שיפיק המחשב מהווה בעצמו הפרה של זכויות יוצרים. חוות הדעת פורסמה בדצמבר 2022, ולאור הדינמיות של תחום הבינה המלאכותית מומלץ לבדוק את המצב המשפטי העדכני.

אימון מכונה כרוך לרוב בהעתקה של טקסטים ותמונות, או בפעולות אחרות שנכללות בהגנת זכות היוצרים באותן יצירות, שדורשות את הסכמת בעל הזכויות. ברחבי העולם יש התייחסויות שונות לפעולה זו ולכן יש לבדוק את הדין הרלוונטי. על פי חוות דעת של משרד המשפטים, ככלל, שימוש בתכנים מוגנים בזכויות יוצרים לצורך אימון מכונה יהווה שימוש הוגן ולכן אינו מהווה הפרה של זכויות יוצרים.

לצד קביעה עקרונית זו, חוות הדעת כוללת גם סייגים: היא לא חלה על מקרים בהם מאגר המידע

משרד המשפטים
MINISTRY OF JUSTICE | وزارة العدل

רשות הפטנטים
ISRAEL PATENT OFFICE
سلطة براءات الاختراع

רשות החדשנות
Israel Innovation
Authority

